

Ikonografie katedrálních portálů aneb Několik základních tipů jak číst portál gotické katedrály - nepokrývají samozřejmě všechny možnosti

- jednotlivá témata na portálech spolu často úzce souvisí, ačkoli každý portál zároveň zobobňuje vlastní téma. Můžeme je tedy číst v horizontálním i vertikálním směru. Čím výše vzhůru a čím blíže středu, tím se jedná o významnější zobrazení

- skulpturální programy se velmi často opakují

- na středním portálu převažuje téma Posledního soudu, k němuž směřují dějiny spásy zobrazené pod ním a vedle něj. K tomu se váží scény ze života Krista a zobrazení dvaceti čtyř apokalyptických starců.

- jen vyjímečně chybí mariánský portál (Panně Marii je zasvěcena naprostá většina katedrál), v tympanonu je zde zobrazován Sedes Sapientiae, nebo-li Trůn moudrosti, případně Korunování P.M., v překladu jsou znázorněny scény z Mariina života, v archivoltách často doplněné starozákonními postavami představujícími Mariino a Kristovo příbuzenstvo (Kořen Jesse), které prokazují jejich královský původ

- na jednom z vedlejších portálů je téměř vždy umístěn svatý, jemuž je kostel zasvěcen, či jehož relikvie zde spočívají, aby příchozí mohli snadno poznat, ke kterému světcí je zvláště vhodné se uvnitř modlit

- sestava výjevů ze života titulárního svatého, či jiných svatých na konkrétním portálu je většinou individuální

- scény a postavy ze Starého zákona, jako předobrazu Nového (základní myšlenka většiny programů) jsou umístěny v archivoltách, vlysech, či v ostění, zobrazují typologický protějšek scéně či postavě Nového zákona nebo jsou zapojeny do předvedení dějin spásy, od počátku po konec světa.

- v tomto smyslu se na ostění, nebo v kvadrilobech pod postavami v ostění objevují také scény zodiaku a měsíců, doprovázených v některých případech symboly čtyř větrů, nejsou významově provázány s konkrétní postavou stojící nad nimi, označují cyklický běh světa nad nímž vládne Kristus - vedle nich nacházíme obvykle cyklus sedmi svobodných umění

- často se objevují cykly boje ctnosti a neřesti -jako konkrétní apel na přicházejícího věřícího (Psychomachie), většinou na portálech s tématem Posledního soudu, u něj jsou vždy zobrazováni mrtví vstávající z hrobů, vážení duší, vstup blažených do ráje a svržení hříšných do pekla. Kristus je zde prezentován jako soudce - ukazuje své rány, vedle něj najdeme anděly s nástroji jeho umučení.

- zatímco u starších katedrál jsou do ostění umístěny hieratické figury Starého a Nového zákona (králové, královny, proroci, apoštolové), v pozdější době se objevuje děj (Zvěstování Navštívení - Remeš) a později také Ctnosti a Neřesti, či Panny moudré a pošetilé (Strasburg), které předtím měly vyhrazeno místo na dveřním ostění, či v archivoltách.